

Jöklarannsóknardeild landlæknis við upphaf ferðarinnar. Frá vinstri: Ingvar J. Rögnvaldsson, Þórunn Guðmundsdóttir, Steinn Jónsson og Sigurður Guðmundsson, þá landlæknir.

Á gönguskíðum í Goðahnjúka

Í tilefni af 20 ára afmæli jöklarannsóknardeildar landlæknis

Steinn Jónsson,
lungnalæknir

Þegar litið er frá Tröllakrókum við Jökulsá í Lóni yfir að norðaustanverðum Vatnajökli blasir við ein tignarlegasta fjallasýn á Íslandi. Á jöklinum gnæfir hæsti tindur á þessum slóðum, Grendill (1522 m), en Sauðhamarstindur og Suðurtungnatindur þar fyrir austan hrikalegir að sjá. Á fallegum sumardegi 1998 vaknaði áhugi minn á að kynnast þessu svæði nánar. Hugmyndin var borin undir félagi í litlum jöklaferðaklúbbi sem í daglegu tali var kallaður jöklarannsóknardeild landlæknis. Leitað var upplýsinga um svæðið og gluggað í *Árbók Ferðafélags Íslands* frá 1993 „Við rætur Vatnajökuls“ eftir Hjörleif Guttormsson. Fór þá sú hugmynd að mótast að ganga á skíðum í Goðahnjúka í skála Jöklarannsóknarfélagssins og skoða svæðið, en fara síðan niður af jöklinum í Múla-skála í Lónsöræfum og yfir Kjarrdalsheiði til byggða. Í ljós kom að þessa leið höfðu fáir farið.

Að morgni uppstigningardags, 13. maí 1999, var allt til reiðu fyrir framan Hótel Vatnajökul og veðurútlit gott. Ferðalangarnir Ingvar Rögnvaldsson, Sigurður Guðmundsson, Steinn Jónsson og Þórunn Guðmundsdóttir lögðu af stað í jeppa Bjarna Skarphéðins Bjarnasonar hjá Jökla-jeppum á Hornafirði eins langt inn í Hoffellsdal og komist varð. Þar skildi Bjarni við okkur en ákveðið var að hittast að fjórum dögum liðnum við rætur Kjarrdals-

heiðar. Á þessum slóðum er allra veðra von og því mikilvægt að vera vel búinn til jöklaferða og hafa meðferðis nauðsynleg öryggistæki, svo sem GPS-tæki.

Til þess að komast á Lambatungajökul árið 1999 þurfti að klífa Fossdalshamar og ganga um skarð sem liggur vestan Fossdalshnútu inn að jöklinum. Auðvelt reyndist að komast á jökulinn og gátum við strax sett á okkur skíðin og hafið gönguna í átt að Goðahnjúkum í sól-skini, ágætu skyggni og hægum norðan andvara. Fagurt útsýni er á þessu svæði, einkum til suðurs út Hoffellsdal en há og tignarleg fjöll gnæfa á báðar hendur þegar snúid er til norðurs. Á leiðinni eru Lambatungnatindur á hægri hönd og Goðaborg á vinstri hönd hæst fjalla. Þegar nær dregur Goðahnjúkum er sérlega tilkomumikil röð tinda í jöklinum á hægri hönd sem minna

á Grendil en hann sést þó ekki fyllilega fyrir en komið er á áfangastað.

Um kl. 20 þetta kvöld var léttskýjað og gott útsýni frá Goðahnjúkum, einkum til vesturs og norðurs og gátum við notið þess um stundarsakir. Skálinn var hálfur á kafi í freðinni fönn og þurftum við að grafa frá hurðinni til að komast inn. Einni klukkustund seinna var komin dimm þoka og ekki meira en 20-30 metra skyggni. Þar sem fólk var þreytt eftir daginn var ekki um annað að ræða en að koma sér fyrir í skálanum og hvílast til næsta dags. Nú tók við eldamennska og frásagnir og umræður um afrek dagsins sem eiga vel við í fjallakofa í góðra vina hópi.

Næsta morgun var ennþá dimm þoka og hvesst hafði af austri með hríðarmuggu. Þar sem ekki var útlit fyrir að

Mokað frá dyrum skála Jöklarannsóknarfélagss Íslands í Goðahnjúkum (1462 metrar yfir sjávarmáli).

Tveir lyflæknar á leið upp Lambatungnajökul. Sigurður með púlkuna í eftirdragi.

Ferðaklúbburinn í dag, 20 árum eftir afrekið. Á myndinni er einnig hundur Sigurðar.

veður myndi batna í bráð var ákveðið að halda af stað áleiðis í Múlaskála. Einn helsti óvissuþáttur á ferðalagi okkar snerist um það hvernig best væri að komast niður í skálann frá Goðahnjúkum. Samkvæmt kunnugum var besta eða jafnvel eina leiðin sú að fara niður af jökli á háhrygg Norðurlambatungna og ganga eftir honum allt niður að ármótum Lambatungnaár og Jökulsár í Lóni. Þetta þýddi að við yrðum að vaða Lambatungaá niður við ármótin til þess að komast að göngubrúnni yfir Jökulsá í Lóni og þaðan í skálann. Ekki var að fullu ljóst af kortum eða öðru tiltæku hvort mögulegt væri að fara niður Axarfellsjökul og ganga síðan fram með Jökulsá. Þegar komið var niður úr 1200 m hæð rofaði til og var skyggni sæmilegt.

Hópurinn áði á jöklinum í um 1050 metra hæð í kvosinni austan við Grendil og þar náðum við NMT-sambandi við Bjarna Skarphéðin og létum vita af ferð-

um okkar. Því næst var gengið fram á brúnina við Axarfellsjökul þar sem hann skriður fram úr kvosinni. Kom þá í ljós að sú leið var með öllu ófær niður og því nauðsynlegt að finna Norðurlambatungur og ármót Lambatungnaár og Jökulsár til þess að komast á áfangastað. Þar sem við vorum komin niður í um 800 metra hæð urðum við að fikra okkur uppávið í þessu landslagi þar sem skiptust á skaflar og móbergshjallar. Var þetta bæði tafsamt og erfitt á móti austan hriðinni. Ferðin sóttist hægt og um kl. 23 að kvöldi voru allir orðnir þreyttir þegar við heyrðum allt í einu árníð. Drógum við þá ályktun að þetta hlyti að vera Jökulsá í Lóni og ármótin væru skammt undan. Var því ákveðið að fara niður mikinn skafl sem var framundan. Gekk það greiðlega, en þegar niður kom áttuðum við okkur á því að við vorum innarlega í gljúfri Lambatungnaár og 3 km frá ármótunum. Gljúfrið reyndist auk þess ófært með öllu. Nú var

klukkan hálféitt um nótt, veður að vísu þokkalegt og tunglskin en ferðalangar þreyttir. Eftir nokkra umræðu var ákveðið að halda ferðinni áfram og koma okkur í skálann. Þurftum við nú að hækka okkur um 500-600 m uppá háhrygg Norðurlambatungna áður en við gátum tekið stefnuna aftur á ármótin.

Þessi næturganga í tunglskininu er ógleymanleg. Þegar við vorum komin langleiðina upp á háhrygginn áttaði Ingvar sig á því að hann hafði gleymt gleraugunum sínum á síðasta áningarstað. Hann tók af sér byrðar og meðan við hin biðum stökk hann niður að minnsta kosti 200 metra og fann gleraugun með því að þræða sporin.

Við komum að breiðri fönn með um 30° halla sem stirndi á í tunglskininu. Ef einhverjum hefði skrikað fótur var ekkert til að stoppa fallið. Sigurður var fremstur með púlkuna í eftirdragi og stappaði spor í snjóinn og allt gekk að óskum og við komumst yfir. Við komum að Lambatungnaá rétt ofan við ármótin um klukkan hálfjögur um nóttina og óðum hana án teljandi vandræða en þá var stutt eftir í skálann þar sem okkar beið kærkomin hvíld og vistir sem félagar úr Ferðafélagi Austur-Skaftfellinga höfðu flutt fyrir okkur um veturinn. Allt erfiðið var þess virði þegar búíð var að elda saltkjötssúpu og hópurinn naut hvíldar í þessum ágæta skála.

Við dvöldum þarna næsta dag og hvíldum okkur en héldum morguninn eftir fram með Jökulsá upp Illakamb á Kjarrdalsheiði eins og áætlun gerði ráð fyrir. Fyrirfram var búist við því að við gætum þrætt veginn en þegar við komum uppí 500 metra hæð hvarf hann að mestu í snjóskafli. Nú var komið suðvestan rok og rigning og lítið skyggni. Brátt fór okkur að

Á Lambatungnajökli að nálgast Goðahnjúka á fyrsta degi. Tindurinn í baksýn líkist Grendli en var nefndur Hnáta í ferðinni.

gruna að við værum ekki á réttri leið. Var þá sest niður í skjóli undir stórum steini og tekið upp kort til að finna GPS-punkta sem myndu skila okkur á áfangastað. Þetta gekk eftir þó kortið væri bæði blautt og

tætt og reyndist auðvelt að þræða punktana yfir heiðina.

Á miðri Kjarrdalsheiði dró svo frekar til tíðinda. Við vorum öll orðin svolítið mædd, enda veður válynd, en vindur þó

að mestu á hlið. Einn okkar varð þó sýnu mæddastur, og eftir nokkra hríð kvað hann upp úr með það að hann væri kominn með gáttatif, 150 slög á mínútu, vílaði ekki fyrir sér að stilla slíka greiningu á þessum stað, enda langreyndur og sleipur í faginu. Hann hafi fengið gáttatif áður, var með sotalol í pokanum og bruddi það sem ákafast. Hægði þá á hjartslætti, en hrökk þó ekki í takt. Eftir nokkuð basl komumst við í bíl Bjarna, og sá með gáttatifið hinn hressasti. Hinn læknirinn varð samt náttúrulega áhyggjufullur og krafðist þess að komið væri við á Höfn í Hornafirði og tekið hjartalínurit. Hefði getað vitnað til Guðbergs Bergssonar sem sagði löngu síðar að „læknar væru kurteisir, þeir taka hjartalínurit“. Greining var staðfest, ekki meira gert, enda höfðu allar alvöru lækn-ingar farið fram uppi á Kjarrdalsheiði.

Um miðjan maí árið eftir fór jökla-klúbburinn aðra ferð á sömu slóðir og voru nú í för með okkur Brynjólfur Mogensen og Björn Marteinsson. Að þessu sinni var heiðskirt og glampanði sólskin í Goðahnjúkum og gafst okkur þá tækifæri til að skoða okkur um þar, ganga á Grendil og næstahæsta tindinn sem liggur suðvestan við Grendil og er nefndur Deilir á kortum en við kusum að nefna Hnátu vegna lögunar sinnar. Við slíkar aðstæður er óviðjafnanleg náttúruvegur og útsýni sem blasir við til allra átta og ferð á Goðahnjúka því vel áhættunnar virði.

Læknagolfið í ár

Sumarið 2019 verða fjögur golfmót á vegum Læknagolfsins og auk þess verður einvígi við tannlækna á Nesinu.

Eftir síðasta mótið í Garðabænum 30. ágúst verður útnefndur „punktameistari“ golfsumarsins. Þann heiður (farandbikar) hlýtur sá keppandi sem flesta punkta fær samtals út úr mótum sumarsins. Þrjú bestu mótin telja. Við munum eins og undanfarin sumur reyna að ræsa út á fleiri en einum teig í einu. Það tekst ekki alltaf því vellirnir eru mikið bókaðir. Vonandi sjá sem flestir sér fært að vera við verðlaunaafhendingu og taka þátt í mótunum til enda. Í sumum tilfellum mun það þýða nokkra bið fyrir þá sem koma fyrstir í hús. Hvetjum alla til að skrá sig sem fyrst þegar skráning í mótin opnar á golf.is. Það auðveldar alla framkvæmd. Gert er ráð fyrir um 40 rástímum í hverju móti. Fyrsta mótið er að baki, það var haldið 31. maí.

18. júní

Golfklúbbur Mosfellsbæjar (Kjölur). Punktakeppni með og án forgjafar. Rástímar frá kl. 13:00. Bókun á golf.is undir mótaskrá.

21. júlí

Brautarholtsvöllur, Kjalarnesi. Punktakeppni með og án forgjafar. Rástímar frá kl. 13:00. Bókun á golf.is undir mótaskrá. Styrktaraðili: Fastus

30. ágúst

Leirdalur, Garðabæ (GKG). Punktakeppni með og án forgjafar. Rástímar frá kl. 13:30. Bókun á golf.is undir mótaskrá. Styrktaraðili: Lyfja

15. september

Nesvöllur, Seltjarnarnesi - einvígi við tannlækna. Holukeppni með forgjöf. Ræst út á öllum teigum kl. 09:00.